

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

פְּרִשְׁתַּת תְּזַרְיעַ מִצָּרַע

הפטרה: וארבעה אנשים

ג' אייר תשע"ז

צאת השבת ר"ת 20:41

אבות פרק ב' 18: ימים לעומר

יום המזון לחוללי מערכות ישראל בשני, העצמאות יום שלישי

ברכת הלמנה הדול מרביעי בלילה

גיליון 432

יציאת השבת:

19:58

ירושלים: 19:57

מניסת השבת:

18:48

ירושלים: 18:42

תְּזַרְיעַ מִצָּרַע – גְּלוּי וְנִסְתָּר

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

שמות הפרשיות תזריע-מצורע, לכאורה סותרים זה לזה. המילה "תזריע" מורה על יישוב העולם, ואילו "מצורע" – הוא היפך יישוב העולם, שכן צרעת באה על עוון לשון-הרע, שמפריד בין איש לאשתו ובין אדם לרעהו. כיצד אפוא יכולות שתי פרשות אלה להיות מחוברות?

על פי החסידות מוסבר כי "תזריע" מורה על עבודת ה' בדרך חיובית, "עשה טוב", ואילו "מצורע" מורה על עבודה בדרך השלילה, "סור מרע". החיבור של "תזריע" ו"מצורע" מלמדנו, שיש לעסוק בשניהם לא רק בזמנים שונים, אלא גם בעת ובעונה אחת. ובמילים פשוטות: העבודה של שלילת הרע אינה דורשת יגיעה והתעסקות נפרדת וזמן מיוחד לכך, אלא העבודה החיובית היא שפועלת ממילא על ביטול הרע ושלילתו.

הרבי מחב"ד ממשיך לכאר את הקשר שבין הפרשיות. על הנגעים נאמר שהם "אות ופלא בישראל כדי להזהירן מלשון-הרע", וכן הסגרת והחלטת המצורע נועדו להבטיח "שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון-הרע" (רמב"ם סוף הלכות טומאת צרעת). הרי שגם עצם הופעת הנגע וגם דרך הטיפול בו, לא באו אלא כדי לתקן את המצורע ולהביא לידי כך שאדם זה שחשוב 'כמות' יתחיל חיים חדשים ונעלים יותר בבחינת תזריע.

"תזריע" רומז לעבודה בזמן הגלות, שהיא בבחינת 'זריעה' והכנה ל'צמיחת' הגאולה. כידוע שהגילויים שלעתיד לבוא תלויים במעשינו ועבודתנו בזמן הגלות והם 'פירות' זריעתנו עכשיו. העובדה שפרשתנו, העוסקת בדיני נגעים הרומזים לגלות נקראת תזריע, מלמדת, שהעבודה האמורה צריכה להיות חדורה ב'תזריע' – כבר בעת העבודה צריך להרגיש שבפעולה זו 'זורעים' את הגאולה העתידה ואת הגילויים הנפלאים של ימות המשיח, כפי שאנו רואים כיום. בתפילה לגאולה השלימה בקרוב.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *

הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

מצורע – זה המוציא שם רע

לפי דברי רבותינו הצרעת באה כעונש על דיבור לשון הרע וכדרך הנוטריקון: "מצורע, זה המוציא שם רע". ולכן השתיקה יפה וכך אומר התנא באבות (א, יז): שִׁמְעוֹן בֶּנוֹ אֱמִיר, כָּל יְמֵי גְדֻלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים, וְלֹא מִצָּאֲתִי לְגֹף טוֹב אֲלֵא שְׁתִּיקָה. וְלֹא הִמְדִּירְשׁ הוּא הָעֵקֶר, אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה. וְכָל הַמְּדַבֵּר דְּבָרִים, מְבִיא חֲטָא:

שמעון בנו אמר - רבן שמעון בנו של רבן גמליאל הזקן, עמד בראש הסנהדרין בדור החורבן. כנראה שהחזיק בנשיאות זמן קצר בלבד, שכן אביו האריך ימים והגיע לזקנה מופלגת, ואילו רבן שמעון עצמו היה מראשוני 'עשרת הרוגי מלכות'. יתכן ומאמר זה (היחיד שנשתמר ממנו) נאמר על ידו קודם שמונה לנשיא ולכן נזכר בשמו בלא כינוי 'רבן'. על גדולתו, תעיד העובדה שבמאבק שפרץ בין בנו רבן גמליאל דיבנה, (עיי' ברכות כה, א) לבין רבי יהושע בן חנניה ואשר בעקבותיו הודח רבן גמליאל ממשלתו. בא רבן גמליאל לבקש את סליחת רבי יהושע על שפגע בכבודו, אך רבי יהושע מיאן למחול לו, עד שאמר רבן גמליאל: "עשה בשביל כבוד אבא", אז התפייס עמו רבי יהושע מיד. כל כך היה מכובד זכרו של רבן שמעון בעיני החכמים.

כל ימי גדלתי בן החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה - מותוך ניסיון חייו של רבן שמעון, שהיה בן למשפחת הנשיאים חכמי הדור אמר: "כל ימי גדלתי בין החכמים". ומבין כל מאמריהם ודרכי התנהגותם, "לא מצאתי לגוף טוב אלא השתיקה". ובמסכת דרך ארץ (ו, ד): "תני רבי חייא, יפה שתיקה לחכמים, קל וחומר לטפשים, כך אמר שלמה: 'גם אויל מחריש חכם יחשב', ואין צריך לומר חכם מחריש". שתיקתו של אדם בדרך כלל מועילה לו הרבה יותר מדיבורו וכבר אמרו (מגילה יח, א): "מילה בסלע משתוקא בתרין", ופירש רש"י: 'אם תרצה לקנות הדבור בסלע, תקנה השתיקה בשתיים'. אפילו בזמן שמחריפים אדם, יפה שתיקה. ביחס לשתיקה כזו אמר שלמה (משלי כג, ד): "אל תען כסיל כאולתו". ובתלמוד (שבת פח, ב) האריכו במעלתו של האדם השומע את דברי מחריפו ואינו משיב להם דבר, באומרים: "העלובין ואינו עולבין, שומעין חרפתן ואינו מושיבין, עושים מאהבה ושמוחין ביסורין - עליהן הכתוב (שופטים ה) אומר: 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'". מעצם חשיבות הדבר, תקנו חכמנו לומר בסיום תפילת שמונה עשרה: "אלוקי נצור לשוני מרע, ושפתותי מדבר מרמה, ולמקללי נפשי תדום, ונפשי כעפר לכל תהיה". בקשה מופלאה, שה' היא בעזרתו לנצור ולסגור את לשונו מדבר רע ואת שפתו מלדבר מרמה. אך לא די בשתיקה כזו, אלא אפילו אם מתגרים בך ומקללים אותך עליך לשתוק! עשה עצמך כעפר הזה, שהכל דורכים עליו ואין הם מוציקים אותו בהליכתם. רק מותוך כך יכול האדם להגיע להמשך הבקשה הנאמרת שם: "פתח לבי בתורתך, ואחרי מצוותיך תרדוף נפשי".

ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה - לימוד תורה הוא עיסוקו העיקרי של אדם מיישראל, וכך אנו אומרים בכל יום: "ותלמוד תורה כנגד כולם". אעפ"כ לא הלימוד הוא העיקר אלא המעשה. לימוד התורה בפני עצמו כמדע ולא כתורת חיים פסול הוא. וכך אמרו בגמרא (יבמות קט, ב): "רבי יוסי אומר: כל האומר אין לו תורה - אין לו תורה. פשיטא! אלא כל האומר אין לו אלא תורה - אין לו אלא תורה. הא נמי פשיטא! אלא דאפילו תורה אין לו. מאי טעמא? אמר רב פפא, אמר קרא: (דברים ה) 'ולמדתם... ועשיתם', כל שישנו בעשיה ישנו בלמידה, כל שאינו בעשיה אינו בלמידה". רק לימוד המוביל למעשה כשר, כי המעשה הוא העיקר. גם מדבריו אלו של רבן שמעון למדנו את החשיבות למעט בדיבור, אפילו שהוא עסוק בדברי תורה, כי העיקר המעשה.

וכל המורבה דברים מביא חטא - המרבה בשיחה עלול לומר דברים שאין צריך לאומרם ושראו שלא ישמעו, וכבר אמר שלמה בחכמתו (משלי י, יח): "ברוב דברים לא יחדל פשע". בתלמוד מובאים סיפורים רבים על כאלו שלא שמרו את לשונם ובדיבורם הביאו סכנה על חבריהם. ידוע המעשה (שבת לג, ב) ברבי יהודה וברבי יוסי ורבי שמעון שישבו ודנו במעשיהם של הרומיים בארץ אם נאים הם או לא. וישב יהודה בין גרים לפניהם ואח"כ סיפר את דבריהם ונשמעו למלכות. כאן המקום להדגיש כי יהודה בן גרים לא סיפר דבריהם למלכות, כפי שחושבים בטעות. וכבר רש"י במקום מעיר: "וסיפר דבריהם - לתלמידיו או לאביו ואמו, ולא השמיען למלכות, ונשמעו על ידו למלכות". וגם בדיבורו זה גזירה על רשב"י שיהרג והיה רבי שמעון צריך לברוח. וכשחזר רשב"י, אחר ביטול הגזירה, העניש את יהודה בן גרים.

אולם גם באמירה מחוייבת כגון בתפילה ובמצוות, אין להוסיף דיבורים מיותרים. על אדם וחיה נאסר לאכול מעץ הדעת (בראשית ב, יז): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אוכלך ממנו מות תמות". ואולם כאשר בא הנחש לפתות את חוה הוסיפה היא איסור (שם ג, א): "ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלוקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותו". הנחש דחף את חוה על העץ באומרו לה - כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה. תוספת האיסור שהוסיפה חוה גרמה שיכשלו בגוף העבירה, ומכאן למדו חכמים: "כל המוסיף - גורע".

אפילו בתפילת חנה, אמו הצדקת של שמואל הנביא, אשר הקדישתו לעבודת ה'. נאמר (שמואל א, א, כב): "והביאותיו ונראה את פני ה' וישב שם עד עולם". המילים 'עד עולם' מיותרות. הגבלת הזמן 'עד עולם', מזכירה לנו יציאת עבד נרצע ביובל. (שמות כא, ו): "והגישו אדוניו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם". כך אנו מוצאים גם אצל הלויים (במדבר ה, כה): "ומבן חמישים ישוב מצבא העבודה". עולמם של הלויים חמישים שנה. תפילת חנה התקבלה במלואה: בגיל שנתיים הובא שמואל למשכן ונפטר בדיוק לאחר חמישים שנה בגיל חמישים ושתים שנה, גם במקרה זה תוספת הלשון גרמה לחסרון. בדומה לכך מובא בתלמוד (ברכות לג, ב): "ההוא דנחית קמיה דרבי חנינא, אמר: 'האל הגדול הגבור והנורא והאדיר והעוז והיראוי החזק והאמין והודאי והנכבד'. המתין לו עד דסיים, כי סיים אמר ליה: סיימתנהו לכולהו שבחי דמרך? למה לי כולי האי? אנן הני תלת דאמרינן - אי לאו דאמרינהו משה רבינו באורייתא, ואתו אנשי כנסת הגדולה ותקנינהו בתפלה - לא הוינן יכולין למימר להו, ואת אמרת כולי האי ואולת! משל, למלך בשר ודם שהיו לו אלף אלפים דינרי זהב, והיו מקלסין אותו בשל כסף, והלא גנאי הוא לו!" כנגד כל אלו הורה התנא שימעט האדם בדיבורו.

"עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור"

לציבור היקר הננו שמחים להזמין אתכם לחידון הארצי העשירי לנוער

בהלכות שבת

ובהלכות שמירת הנפש – זהירות בדרכים

שיתקיים אי"ה ביום ראשון כה' באייר תשע"ז (21.5.2017)

בשעה 12:30

באולם 'יד שטרית'-טבריה

במעמד:

הרבנים הראשיים, מרגן ורבנן, מחנכים, אנשי ציבור

ותלמידים מכל רחבי הארץ

לעילוי נשמת כלל נפטרי ישראל ולעילוי נשמת יוסף סגרון ז"ל בן משה ומרים שיחיו, אשר זכה בימי חייו לשמור על פיו ולשונו והיה נוהר מלדבר רכילות ולשון הרע ולאחר פטירתו זכה שילמדו לזכור רבבות תלמידים הלכות שבת.

המעוניינים לתרום ולהתנדב לטובת האירוע יפנו למשה סגרון - 0534202617

בחסות עיריית טבריה, האגף לתרבות תורנית

הלכות ספירת העומר

א. ספירת העומר: כתוב בתורה "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה, שבע שבתות תמימות תהיינה" (ויקרא כג, טו). וקבלו רבותינו ז"ל שהשבת האמורה כאן היא יום טוב שגם הוא נקרא בתורה "שבת", והוא יום טוב הראשון של פסח, לכן במוצאי יום טוב ראשון של פסח, התחלנו לספור ספירת העומר, ונמשיך עד התקדש חג השבועות הבא עלינו לטובה.

לדעת הרמב"ם (פ"ח מהלכות תמידין ומוספין הכ"ב) ספירת העומר בזמן הזה היא מדאורייתא, למרות שאין לנו קצירת העומר ואין לנו בית המקדש. אבל לדעת רוב הפוסקים ספירת העומר בזמן הזה היא מדרבנן.

ב. 'לשם יחוד' קודם הספירה: כיון שהספירה מדרבנן, יש שנמנעים מלומר בנוסח 'לשם יחוד' "הריני בא לקיים מצות עשה של ספירת העומר", שהרי לדעת רוב הפוסקים בזמן הזה אין מצווה זו מצות עשה, אלא אומרים "לקיים מצות ספירת העומר". ומיהו, אפשר לומר "לקיים מצות עשה של ספירת העומר", והכוונה למצוות "לא תסור" שנצטוונו לשמוע לדברי חכמים.

ג. יש שמחמירים על עצמם וטובלים בכל יום אחר הצהרים לפני ספירת העומר, כדי שיוכלו לספור עם הכוונות בקדושה וטהרה.

ד. לכתחילה קודם שיברך, צריך שידע על מה הוא מברך, דהיינו, שידע כמה ימים הוא בספירה. ובדיעבד אם לא ידע ופתח וברך על דעת שיספור כמו שישמע מחבירו - יצא.

ה. המצווה היא לספור תיכף בתחילת הלילה אחר צאת הכוכבים, ולכן יברך אדם מיד כשיזכור ולא ידחה את הספירה. ובדיעבד יכול לספור עם ברכה כל הלילה עד עלות השחר.

ו. מצווה על כל אחד ואחד לספור לעצמו כמו שכתוב בתורה "וספרתם לכם". אמנם אם כיוון בדיעבד לצאת בברכה ובספירה של מיישהו אחר, והמברך כיוון להוציאו - יצא ידי חובה.

ז. מי ששכח כל הלילה ולא ספר, יספור במשך היום לפני השקיעה בלי ברכה, (אפילו אם התפלל כבר ערבית) ובלילות שאחר כך יספור בברכה. ואם שכח גם כל היום, יספור אחר כך בכל הלילות בלא ברכה (שו"ע תפ"ט ס' ז, ח).

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לדפואת: אברהם ולאח ציטרון. ה"ה יצחק שושן. שורה בת שמונה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עור בן עישה. תקוה בת עזיזה. אלגרה בת גיאן. מול בת עזילה. אברהם בן רחל. הראל בן אביגיל. יהודה גלר. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו. להחיות נערי צה"ל ושבייני ובהם: אורון שאול, הדר גולדן, גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כין, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו. לעילוי נשמות הנערים: אייל יפרח הי"ד, גיל-עד שניאר הי"ד, נפתלי יעקב פרנקל הי"ד, ולע"נ חללי מבצע צוק איתן הי"ד. לעילוי נשמות הנערים: עוזי ויוסף יצחקי. הגר"מ אליהו יצחקי. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי שלמה צורף. רבי יעקב שושן. יונה יונה. מרים סופן. יצחק עמיר. מיר נחום. נסים סך, סופר נחום. נחמה שמעון. מנחם לוי. אסתר בת תרא. אסתר חוד. חנה יצחק. רחל פונדק. רחל אברהם צוקרמן. מנחם ומושה מנחם. אליהו בת פרידה. תרצה זעירון. ישראל אברהם טון. אסתר בת זוהרה. אסתר נחום. ישראל בן שושנה. יצחק בן מלך מנחם. רובי צעדי. מרים ועטו. עזקא ועמרם אטיאם. נסים בן דוד. יצחק ואלה אסטרונ. חת יעקב. חנה רחל לוי. אליהו טויט. נחמה בת מנחם. יצחק ושמואל אלה. ראובן אלון בן טסה. סולקא שושן. לואיה מרד. זוהרה בת דוד. עליזה סך. ר' דודים אדעט. לוי יצחק אבנר. אורן מעלם. שרה אליהו. נעים משה. ישראל בן גנדה. דוד חנני. דוד גרסברג. יואל דללי. עמנוס דמרי. רבי דוד הסך. יצחק ועקני. עישה דוד. חנה אהל. סימנטוב משה יהודה. אליאור קדושים ז"ל. ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה